

V dan 20. marca 1506. l. je umrl Krištof Kolumb v 55. letu svoje dōbe. V svojej poslednjej volji je ukazal, da se mu veriga, v katero je bil nekđaj vkle-njen, ž njim položi v jamo. Pokopali so ga z verigo vred na otoku sv. Dominika.

Novi svet še imena ni dobil po ónem móžu, ki ga je našel. Med le-toma 1497 in 1503 je potoval večkrat neki plemenitnik, po imenu Ameriko Vespuči, v novi svet ter ga je popisal. In po njegovem imenu so dali no-vemu svetu imé „Amerika.“

I. T.

Učen kmet.

Poznal sem kmeta, po imeni Žiróvnika. Živel je pri Svetem Duhu blizu Loke. Po létu in po zimi je imel za klobukom šójevo pérje in kakšno cvetlīco, utrġano kde na travniku ali izrezano iz papirja ali platna. Ogrinal se je v črn plašč, ki je znotraj imel rudečo pódľako. Ta móž je znal čítati, in védel je iz ust malo ne vse sveto pismo. Kamor je prišel, tam se je z duhovniki potézal, kde je to ali óno zgodbo najti v svetem pismu. Po létu je kopal in orál, kosíl in mlátíl, a na zimo se je hodil po svétu prepírat. Néko zimo pride v Čebèr, kder je tedàj vladal bogat, a zeló čuden, objésten knez, po imeni Parovič, ki je svoje hlapce tudi pretépal, če mu nijso ugódili, a potlej časi njih udarce zamazával z debelimi križeváči, *) ako ga je boljša misel obletéla. Ta zvé, da je znani Žiróvník v Čebřu, in reče ga mahoma k sebi poklicati na kosílo, pri katerem je po naključji bil tudi Prezdánski dekan Járnovič. Kmet Žiróvník se ne dá prositi. Pride in séde k mizi mej gospódo. Česar ga je pri jédi gospod Járnovič povprašal o svetem pismu, vse je prav ter na tanko povédal. Knez Parovič je ta dan bil posebno dobrovóljen. V slast je poslušal in potem dejál: „Žiróvník! sveto pismo znaš, to vidim. O čemer te kdo povpraša, odgovarjaš, kakor bi slamo rézal. A zdaj vprašaj tí dekana! Rad bi videl, bode li mogel odgovoriti on tebi, ali ne?“ Žiróvník takój na to pristane ter dekanu reče: „gospod dekan! ali véste, kólikšen je Bog?“ Járnovič odgovóri: „njí človeka, da bi to védel.“ Žiróvník se nasméhne in velí: „jaz véim! Tólikšen je, da prorok o njem go-vorí: nebo je moj préstol a zemlja podnóžje mojima nogama. — Bog z ro-kama séza od ónega konca do tega po vsem svétu. — A zdaj uganíte, gospod! koliko suknà Bog potrebuje v svojo obléko, če je tólikšen?“ Járnovič odgo-vóri: „izméri ga tí, ki vse véš!“ A Žiróvník reče: „to níj težka stvar. Ne potrebuje ga več, nego li jaz; kajti dejál je: kar ubozemu človeku stvoríte v moje ime, to ste méni stvóрили; zatorej, če bodete suknjo dali meni, daste jo Bogú.“ — S hrohotom se zasméjeta Járnovič in Parovič, kateri napósled reče: „gospod dekan! Žiróvník je suknjo zaslužil, ter nádejem se, da mu je ne bodete kratili.“ Potem se obrne k Žiróvníku: „přidi srédopostno sredó, kadar oblačim svojo družíno, da tudi tebi méro vzamem.“ Žiróvník je rés prišel in dobil od gospoda Járnoviča zeleno suknjo a od kneza črn plašč, ki je znotraj imel rudéčo pódľako, in vrhu tega mu je knez podáril tudi klobúk s cvetlīcami in šójevim pérjem za trakom. Suknjo je dal bratu, a v plaščí in v klobuku se je do smrti hodil prepírat o svetem pismu.

*) Križeváč je križeven tolar.